

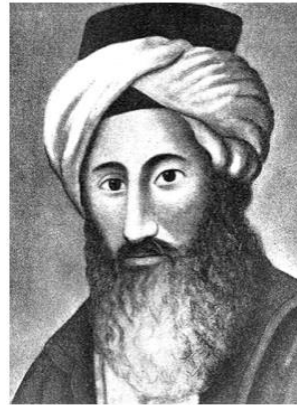
רבנים משוטטים של פעם, חוויותיהם והבעיות ההלכתיות שניצבו בפניהם

ברכת הגומל

ארבעה צריכים להודות - יורדי ים, הולכי מדבריות, מי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף נ"ד, עמוד ב

אבן ספיר, יעקב ספיר (1822-1886)

חידה, חיים יוסף דוד אזולאי (1724-1806)

תלמוד בבלי שבת יט

תנו רבנן: אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם לשבת. במה דברים אמורים - לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה - שפיר דמי. ופוסק עמו על מנת לשבות, ואינו שובת, דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך. ומצור לצידן, אפילו בערב שבת מותר.

ליל הסדר באנייה

ביום הזה תודיע רב האנייה כי נכון הוא לאחוז בים דרכו הלאה למסעו חפצנו. ערב פסח היום! ליל שמורים הוא הלילה הזה! לעשות הסדר ככתוב! שבעת ימים נאכל מצות ולא יאכל חמץ! ואני ארד בספינה? אשים בים דרכי? באין סדר, באין מצה, באין חמץ? לא ארד! כה חשבתי דרכי אל לבי - הלא פה אשב! ואם אשאר פה, מי לי פחוסה לי פה; אם תרד לי מצה מן השמים, וארץ המלחה תוציא לי יין בין לילה? ועל מה אשב פה?... הכנתי לי צדה לדרך שבעת ימים בים: תפרים טובים הנמצאים פה, בצים, קאווע וצוקער נאבאט (בלתי מבושל) וכלי לבשל עם שפירטוס, וכערב ירדתי באנייה. מכל הנעשה בסדר הלילה הזה לא היה כי רק הבצים. אבל תה'ל עברו עלי נס ימי הפסח בשלום

היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם ג' ימים קודם שבת אסורים לצאת וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת ואם אח"כ יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש מותר ואין כאן חילול והעולה לארץ ישראל אם נדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה היא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפי' הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון דלדבר מצוה נפק יש לו אלפים אמה לכל רוח: הגה י"א שכל מקום שאדם הולך לסחורה או לראות פני חברו חשוב הכל דבר מצוה ואינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל וע"כ נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים כי חושבים הכל לדבר מצוה ואין למחות בין הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

ספר מעגל טוב

41

תקב"ד.

בחדש שבט יצאתי מצ"ה ירושלים ת"ז בחברת הרי' באלי באכאני והרי' משה מורסורט ויהי בדרך בא אלינו התגן הגדול ריש ביוני אבו נוש והיו סמכים לו גיר רשעים עדת מרעים מאתים וחמשים ורצה לבלעט חנם וכראותי בצאת נפשנו כי לא היו ימים מעטים קרה סקרנה בכפר ביתר אשר שבו שיירת ארתי ופרתי ועט אותם ולקחו מהם אלף ות"ק אריות ומרוב הצער נפקד מהם איש הח"ד שוליטא אלבו זלה"ה וזאחו בשרפי פלצות הן עתה כי סבבני כלבים מידי העלותי על לכבי ענן ביתר. ולזה התצרכתי להזכיר שם קדוש טשטירת הדרך ושלי"ת כי לא קרבו בדי' אמות שלטו והכו הכה ופצוץ לפילאטים אשר עמנו ונתפשרנו בטאה זילי'טאס ברוך סודה ומציל.

פיראטים

ספר מעגל טוב

43

זם שבת והייתי בצער גדול מאד כי הי"ל ביד הקאפיטאן כים מלא סאלאחוס וחין מזה ברשותי סומט סאות וזיכים חרתי שהי"ל איזה כתבים מלונדיים וגם ליסדה די קאמביז' מ"ס. וח"ז אם היו ראים איהו רמז היו מחזיקים בשקדם שהיו אומרים כי הגל מנכסי האינגליז' ואחריו שם צ"א מעטים יהיו נעמם. ונדרתי הרבה נדרים. ותל"ת ז"ס א' ס"ז בו בתצות הרשום ללכת לספינתנו. והאורב יושב סתוד כעשרים שולסי ורב טקיסם בספינתנו ות"ל שהיה כי סז וקלות ליקח הנתבים של לונדריים הגו' ולאדם ושסתי הקימ"ד של זוזבים על בשר"י: וזם כי ס"ז תמז כערב באו הארבים ולקחו כל הגזמרים** וכים אחד מהפקדונות שהיה בחיקי ולקחו כל הסתודות ונקשו וחסשו כל בנדים ואף על בגדי סססשו ובחיקי ובניסי בגדים שעלי' והי' ברוב רחמי עשה שלא רא הקימ"ד ועכבנו בנאגדארלי' ששה ימים והיו מבקשים עילה נ' לחלוק עם הקאפיטאן ולערך מלחמה עמנו ורב החובל שלטו היה כעל שכל טוב היה סוכל הגל ומלם ס"ז.

גט באוסטרליה

אחרי יומים כי נודע בעיר הזאת שבא איש רבי סירושלם נקראתי לאנשי הועד אשר התאספו לדבר מצוה רבה. וראשונה הצינו לפני אשה אחת עצובת רוח אשר בעלה עזבה זה ששה ירחים ולא נדע איהו. ומחוקי הארץ בנימוסיהם אשר האשה העזובה סאישה ורצונה להנשא לאתר תודיע בסכתבי העתים גלוי לכל שהאיש הלך לו ומעידה בו שאם לא יחזור אליה עד סוף שלשה ירחים היא סותרת וסופרדת סמנו והנשא לאשר טוב בעיניה. והאשה הזאת כבר עשתה כן. ובידה ספר פסורין סבית המשפט שתוכל להנשא לכל סו שתרצה. אך החון והשו"ב אסר לה יען שהיא יהודית אינה סותרת להנשא לאתר עד שתקח ספר כריתות על ידי רב ישראל. ובכן סבקשת סמני שאתן לה נט. ושאלתי לפי תומי. ואיה האיש ונשאלה את פיו ואתר אדע מה לעשות ז' או פירשו לי: שהבעל איננו פה ואינם יודעים איפה הוא עד היום. ולכן סבקשים שאתן לה הנט — בהשבם שהרב יכול לתת נט גם אם הבעל לא נודע ובלתי רשותו! — אסרתי להם: דעו לכם אחי סו שסקדש הוא בעצמו צריך שינרש או בידו או על ידי השל"ת אבל אם הוא אינו יודע לא יוכל הרב לעשות דבר. ואין לה תקנה עד שיבא הבעל או שיתודע סמת. ולא האמינו להחון והשו"ב הגו' שאמר להם כבר נט הוא כן, כי חשדוהו ספני שאינו יודע לסדה הנט. האשה התאנחה ויצאה.

אגונה מרוסיה

המד אבן סיכת ירושלים — בים ספיר

חזרתי באניה הקסוד לסעלבורנע ועשיתי פה ר"ה יו"כ והג הסוכות. בימים האלה פצאתי — אחרי יגיעתי והפשתי — את האיש אשר עזב וענן את אשתו ברוסלאנד זה שמונה שנים ובקשו אותו בכל הארצות, כי אשתו סבטפחה גדולה ועשירים, ולא מצאוהו כי התחפש בשם אחר ובסעשים אחרים. וכבר בהיותי בהודו בקשוני לחפש אחריו בכל מקום עברי ולא מצאתיו עד כה. והנה אינה ה' אותו לידי פה, ואחרי אשר הגיד לי את כל לבו וידעתי את סכאוביו פתיהו ויכולתי לו שישלח ספר כריתות לעזובתו. ואולם אם כי יכולתי והורשיתי סנאוני עה"ק ירושלים ת"ז אשר בסקום ענן גדול אוכל להיות בעצמי הססרד והסופר והשלוח (להולכה גם לקבלה ראה בסוף הספר בהערות), אבל ממעטים אחרים ובפרט ספני העדים, ושלא לתת יד להרואים אשר לא ידעו בסוב ניטין — לא ערבתי את לבבי לעשות כן בסקום הוח. ומהרתי להודיע להעזובה כל הדברים והאופנים, וגם להנאבד"ק לאנדאן נ"ג, אשר גם היא ידע סאו את המבוקש ויבקש עצה לזה. וקרובי העזובה לא שקמו עוד, וע"י הנאב"ד הגו' השיגה ספר כריתות.

כסחור האפיון הוא הגדול שבסחרים בארץ הזאה, ורוב היהודים סוחרים בזה. כי תצאותיו הוא מפה, והוא נעשה כחלב הגבעולים של הפרי הנקרא 'סין', ראש עגול מלא זרעונים קטנים כשוכשמן – הסגולים להביא שינה לאוכליהם – ואלה הגדלים בארץ הזאת הם יותר גדולים מבשאר ארצות כפלי כפלים, וכן הגבעולים שלהם, ומלאים לשד לחלוהית מיץ חלב לבן (וורעים פה שדות רבות מאלה), ובגמר בישולם חותבים בסכנים מעט מעט בנובה הגבעולים ושוחטים מהם החלב לבן העצור בהם, והחלב הזה מבשלים במכונות העשויו לכך בהרכבת עור כינים עד שנעשה עב כמו עכה. יוקר מחיר האפיון ידוע, וכרוב יוקרי נמכר במשקל הגראון, ומי שאינו רגיל בו לא יוכל לאכול ממנו ויחזי מכפי רבע עדשה, כי ישן שנת עולם, ומתרגלים בו מעט מעט עד כדי נרעין קטנות אחת. גם מעשנים אותו על הטאבאק, ומעלה עשן כל שהוא יכרע יפול ישן, ואנשי כינא רגילים בו נמאד – כאשר יסופר הלאה – ולכן רב המסחר בזה מפה לשם.

IN AN OPIUM DEN, SHANGHAI

הטעם שהזהירה התורה על שמירת הנפש, הוא מטעם שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם בחסדו להטיב להנבראים שיכירו גדולתו ולעבוד עבודתו בקיום מצוותיו ותורתו כמו שאמר הכתוב כל הנקרא בשמי לכבודי בראתי וכו', וליתן להם שכר טוב בעמלם, והמסכן את עצמו כאילו מואס ברצון בוראו ואינו רוצה לא בעבודתו ולא במתן שכרו, ואין לך זלזול ואפקירותא יותר מזה, ולשומעים יונעם באר הגולה ה', נדקי הגוף.

רב טוב

אין להם שם תואר, חכם ולא תקיפות דארעא דישראל; כי כל היוצא כמנה: חכם ורבי סתקרי, ובגדיו ומצנפתו סברזיים עליו. וזוה רבה המבשלה, כי לא כל הנוצא על ראשו רמזנפת (אשר יקראו: עטרת החסיד), חכם הוא לדון ולהורות; ולא כל הלוכש חלוקא דרבנן, רב הוא לסדר גיטין וקדושין. אבל סאין יקחו להם רב אמרי ומורה צדק? דבר ה' יקר בימים האלה, וכענשם בארץ רחוקה וחרשה, ואנשים בה סעג. וגם רב סבנדאה לא יוכלו להביא, כי המה רוצים וצריכים פה היום רב חכם שיחיה שלם ככל ושיריע הלשונות והידיעות הנרוצות במדינת הזאת, שיהי' ראוי להתיצב לפני שרים להיות נאה להם גם מהאיסות השונות שוכני העיר רבתי הזאת; וידע גם לנהל בית ספר בטעם העת החדשה, ובאמת הרב בעיר הזאת צריך שיהי' בלול סאיע זכאי ויפוי; ראשו מכבל וגופו סברישאניא. ורב אריך כזה לא נולד להם עוד. אבל יש להם שוחטים כומחים סוכהקים וחונים ומלמדים ומשמיטיהם כנכון לקהלת ישראל כו- תוך סבצר העיר יש להם שתי בתי כנסיות קטנות בשכירות, עבור האנשים הדרים בתוך המבצר, ובכל יום בשחרית מתפללים בהן בצבור. גם בפני העיר בין בתי הפרסום יש להם בית הפלה קטנה לראנשים

רב רע

ספור כדיותו

בימים האלה עברו על ידי איזה ענינים אשר לא לסותר יהי' לספרם בזה: גם פה באין להם רב ודינים כל ההפץ מהחכמים האורחים הכאים טארץ רהוקה, ימלא ידו והיה חכם סורה ללא תורה מסדר קדושין וגיטין, וידוע כינה לעתים אוסר ומתיר מטסא ומטהר. ויש בהם שמעוטף לבנים סכחין ושחורים סכפנים ועושה מה שלבו חסץ. ובאלה היה אחד חכם בא מן המערב איש לשון וכעל תהבולות נאה דורש ואינו מקיים, וקנה לו מתחלה שם טוב בין הנבירים והיה להם לדורש ולרין וסדר כמה גיטין לקרוב ולרחוק, גם אחרי שפצאו בו ערות דבר לא הורידוהו והוא עשה את שלו. והיה כאשר הכירו גם אותי לחכם בקשו ממני איזה מיראי ה' ונכבדי העיר שאחקור ואבקר על עניני ואם יודע הוא בטוב גיטין וקדושין- ואנכי אחור נסונתי, בדעתי שאין בירי, למחות ולא עלי לגדור פרצות אך אחרי ימים סועטים כאשר בא אלי האיש החכם הנז' לדורש ממני בעסק גם שבא אל ידו והכנרש הוא אשכנזי ולא ידע מה שמו אשר יקרא לו – אף כי מפורש הוא בשו"ע – אז מצאתי מקום לבקר אחריו ולתהות אסקנני. והאלתי כי ערום הוא לא למד ולא שמש ואינו יודע בטוב גיטין

גיור

וגם האשה הזאת כבר רצתה להתייר עם שני בניה וגם עתה מתנהגת בדת יהודית וגם צפה ביוה"כ ושומרת שבת, ומחוקת עצמה ביהדות. אך פה אין מי שיוודע ורוצה לגיירם. כי רק כמלבורנע מושב החכם הסנייר כי יבא על שכרו בכסף מלא, והאיש הזה – כי אך רוכל הוא על הכפרים ומצרי הוהב – אין ידו משגת לנסוע הוא וביתו למעלבורנע ולבטל זמן רב מסחרו אשר זאת פרנסתו רק ללחם חוקן יום יום. ועוד, ועוד. אמרתי להם: לדבר הזה צריך ישוב הדעת ודרישה וחקירה ואמירך בזה. והנה את החון והשו"ב הנז' ואשר הוא להם גם לסורה, הכרתי לאיש ישר ותמים ירא ה' באמת, והאיש זקן ובילדותו שמש חכמים בישיבה באונגן ונעצתי עמו וקראנו אלינו את האיש והאשה והבנים, ואחרי הקרתי ודרשתי היטיב ידעתי כי אמת נכון הדבר כמו שהנידו לי. והוספתי לאמר להם שגם אם התנייר אינו רשאי לישא אותה לאשה רק תהיה סותרת להנשא לאחר ובניה יהיו גרים כסוה, לבן אין רצוני לגייר אותה רק הבנים לבדם. יאמרה האשה שאם לא יגיירו אותה לא הניח לגייר גם את הבנים. ואחרי כל ההתבוננות לפי הענין נכרתי אוסר שיכולים לגיירם עפי' הדין. וצרפנו עמנו עוד שלישי איש יר"א וכבין בספר למדן מילידי פולין אשר לו פה אשה ובנים, וגיירנו האשה וילדיה במקוה טהרה וקבלת המצות כדתוה"ק, (ובצע כסף לא לקחת). רק הנרבה אספו מהקהלה לשם ירושלם והקפוט אשר תקנתי לזה כמו בכל הערים שעברתי) וצויתי להפרישם

בחורה עצובה באינדונזיה

בבית הזה נמצאת עוד נערה יהודית היא בת אחיו של ה' ליאון שהביאה זה מקרוב מאמשטרדם, וימס לכבי סכיותיה אשר תכך על דודה שעובה בלי משען ועל כשרות בית אביה תנה חרשה ושבתה, וכי נפשה מסומאה במאבלות אסורות. שאלתני מתי יהיה ת"ב – כי היה ג' ימים קודם ת"ב – ברצותה לענות נפשה ביום הזה כי כן הצום בכל שנה ולא תעזוב תורת אבותיה, והראתה שיש אתה סדר הפלה מחזור קינה וסליחה גם ככדוני לסעוד אצלם אחר התענית כי יכינז לי, ומה תכינז – שאלתים – בשר ויין וכל אשר תשאלך נפשך – ענוני. הוה צום אבחרהו, זהו אנרא דתעניתא? לא הצומו ולא תאכלו לברות בשר טרפה – יאמר ה' – והנערה כבוכר אנה ועינים זולגות דמע ענתה: מה אעשה לאבי העני כי שלחני לעזאזל ואני אנה בא, אם אולי תרצה דורתי ללכת אמשטרדמה אשובה עמה אל עמי ואלה, ואם אין מי ישיבני כן מההרפה הזאת. מכל היהודים הנמצא פה לא צמו בת"כ בלתי הנערה הזאת. ומכל שלוחי אה"ק אני הייתי הראשון אשר באתי למדינה הזאת.

הנדה לכס היום, אולי יסע מי מירושלם לאמשטרדם יקח לו המצוה למנה לספר דברי אלה לפני הרבנים הגדולים והנבירים הצדיקים שמה- אשר לדעתי יש לאל ידם להחזירם אל התורה והמצוה. כי אחיהם היהודים מאמשטרדם יקר מאד בעיני היושבים פה (והאיש הנכבד הנז' תייר לי

בר ישראל שנתפש עם שפחתו ה' מוציאין אותה ממנו ומוכרים אותה ומפזרים דמיה לעניי ישראל והיו מלקין אותו ומגלחין שערו ומנדין אותו ל' יום עכ"ל: Even HaEzer 16:10

מצינו בתשובות הרמב"ם (מהדורת פאר הדור ס' קפב ומהדורת בלאו ס' ריא) בקשר לדין של "הנטען על הנכרית והשפחה ה"ז לא יכנוס, ואם כנס אין מוציאין מידו" (יבמות כד, ב). בתשובה הנ"ל התייר הרמב"ם לשאתה, ואף העיד על עצמו שהתיר זאת "כמה פעמים שישאנה לכתחילה", וה"ל

ועשינו זאת מפני תקנת השבים, ואמרנו: מוטב שיאכל רוטב ולא שומן עצמו, וסמכנו על דבריהם ז"ל 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'. ומסייעין לו לישאנה בעדינות.

קו התאריך הבינלאומי

עם מים' ספיר מירושלם. גם רב' החובל הטח עלי חסר וכל אשר שאלתי מאתו לא אצל סמני. אררי הלכנו חמשה ועשרים יום ועברנו קו המשווה הגיד לי רב החובל: תדע כי נתוסף עלינו יום אחד ואנחנו העברנו יום השבת שלנו למחרתו, וגם אתה תעשה כן בשבת שלך". ואמרת לי: כדברך כן הוא. אבל אני מונה ששה ימים ויום השביעי שבת. וכשאבא בעיר אשר שם יהודים אשבות עמהם' (הדברים ארוכים בענין הוה ואין כאן מקומם). וארר שנים ושלושים יום כח'י שבט בערב באנו אל עיר נושבת פאנטע גאלע על נמל חוף אי ציילאן הסבורך. האניה השמיעה קול שמחה סהכלי תותח והבריקה חויזי אש לששון כי באנו לשלום.

מגילת אסתר בניו זילנד

THE HISTORY OF THE JEWS IN NEW ZEALAND
"THE GHOST SYNAGOGUE". TAIT BROS, HOKITIKA
PHOTOGRAPHERS DURING THE GOLD BOOM, TOOK THIS
PHOTOGRAPH OF THE SYNAGOGUE IN 1867

Previous Figure | Table of Contents | Figure in Context | Next Figure

"The Ghost Synagogue", Tait Bros. 1867. Photograph during the gold boom. Took this photograph of the synagogue in 1867.

Solomon Levy, 1817–1883, Wellington New Zealand. Levy arrived

באתי לפה ביום הרביעי ונכנסתי לבקר את ראש העדה מים' לוי הגו' בחנותו וקבלני בפנים יפות והראני את נוהו ואת החרר אשר הכין לבית התפלה ושם ארה"ם וס'ת. ושאלתי על מנלת אסתר כי בליל מוצאש"ק יהיה פורים. ואמר כי המנלה אין לו. והגדתי לו שאכתוב לו מנלה עד השבת, כי היה עסרי סוכן קלף כשר הרבה אשר לקחתי עמו מצנעא בתים לכתובת ספר התורה אשר כתבתי במסעי זה, ומרתתי לבית מלוני ועד השבת כתבתי המנלה אשורית כשרה כהלכתה. ובליל הפורים מוצש"ק התאספו שמה כארבעה מנינים וקראתי לפניהם את המנלה כמנהג ישראל. אבל למחרתו לא היה כ"א מנין בצמצום. הנכבד הוה ככרני לאכול בשבת אתם: אבל שוחט אין אתנו' — אמר לי — כי לא נוכל להשיג פה רק להביא מלאנדאן בהוצאה ושכר רב והקהלה עוד מצערה ולא השא בעול כבד, ולנו בנין ביהכ"נ ותון כו'

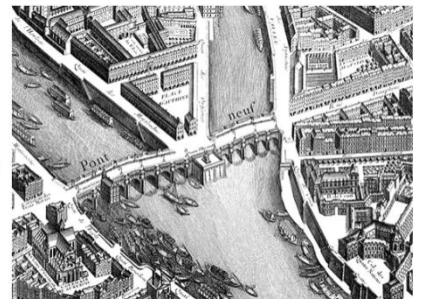
עבדים שחורים

אמנם רבה הכבשה מאלה המשותתרים והמשוחררות אשר ימצאון פה למאות (ומהם שאין להם שחרור), כי מתפורים לבאמביי וכלכלתא ושארי מקומות ישראל, ויש בהם יודעי תורה והעבודה ומתערבים ומתחתנים בישראל, ורובם יהיו למשרתים ומשרתות רחמים וטכחים בבתי ישראל העשירים שבערים האלה. אבל הלבנים שבעיר קונ'ן לא יתערבו ולא יתחתנו גם בהמשותתרים האלה ולא יתנו להם ישיבה בביהכ"נ ולא יצדקום לכל דבר שבקדושה, כי אם איש למטה אבותיו ידבקו היהודים הלבנים, וזר לא יבא ביניהם. ובוה להם היתרון והבשרון שישארו לעולם על טהרת הקדש.

סעיף ג
עבד הנלקח מהעובד כוכבים, אומרים לו "רצונך שתכנס לכלל עבדי ישראל ותהיה מהכשרים פרק י"ג מאיסורי ביאה

פריז

5 סמיכי וחיי אריכי והעושר והכבוד נסו². והואת העיר סאריץ סטרסולין של צרפת עיר גדולה אמרו שיש ס'ו סליך בהקפה והשווקים וסבואות רחבות שעוברות שתי קארואסאם בריוח עם שיהיו אנשים מן הצדדים ויש בה נהר סינא וסמיסיו סמססאק ויש נשר א' רחב וארך קורין לו סונף³ ר'ל סונסי נובו⁴ ולא תכלה רנל מן הגשר הנר כל היום וכל הלילה ושם רילוני סאמאריסאנה שהמים סקיסה. 10 ואמרו שאין רגע בכ"ד שעות של יום ולילה שלא נמצא בנשר הנר סום לבן ונלח תונת. והעיר יסה ונסצא בה הכל רק שהכל הוא ביוקר אבל הונות בוול וסרסום אמרו שיש שלשים אלף וונות סוסקרות כחובות כפנסס חוץ סרבנות שאינם סוסקרות לכל עובר. ויש בה קאריסיאס (69b) לרוב וסאבריקאס סכל

אדר ב' 29. תוריע ד' תחילת הלילה יצאנו בסלוקא¹⁶ ללכת לליורנו¹⁷ ואני הייתי חנוך קימ"ד ובתוכו יותר מארבע מאות ויניציאנוס וגם היו לי רילוייחו¹⁸ ושאר חפצים רום הששי בערב בהיותנו כאמצע הדרך וגם היה אזוה סעד בים והיו עמנו הרבה גוים בצנעה הרצאתי הקימ"ד וכל אשר היה עמדי והגחתי אותו ככל שבו כלי האכילה רום ש"ק נשבה הרוח וכאנו בהעלות המנחה לליורנו. ובשגם לסום דינא היה צותר לצאת לא הייתי רוצה לצאת משום חוסרא אבל הוציאנוו בעל כרחנו אנשי משמר הסאניט"ה¹⁹ ונתרוקנה הסלוק"א והוליכונו באמצע העיר אצל העומדים על משמרת הסאניט"א. ואני הייתי לבוש בלוי הסחכות והיה לי צער גדול אי משום שסנעתי את הנבירים פני העדה והייתי אחת כחבלי ב"ש. ואי משום הטעות והחפצים⁵ שנשארו ככל בסלוק"א ואחרי שובי צירתי למשורת יעמוד מנעד לסלוק"א ובלילה י"שן בה. וביום ראשון בבקר הלכתי ומצאתי הכל בשלימות תל"ח: ולקחתי בית בחצר אדוני ומסדי ח"ר דוד רקח נר"ו²⁰ ולעת האוכל הייתי תולך אצל הנביר המשיכיל המהולל והמשובח סי' מיכאל סירירא די ליאק²¹ ונתנורתו אצלו סי' חדשים הסליא לעשות עמדי חסדים גדולים וכבוד גדול יותר מאד הוא וכל בני ביתו השומר אמת

בית הכנסת הגדול באמסטרדם

בית הכנסת הגדול - הפרינסיפלי באמסטרדם, וולנו

וסיפר כי כאשר היה הסריח באמש"י היה הרב יצחק אבוהב זקן מוסלא וביקשו הקהל סמנו להיות רב והרב הוקן יהיה בכבודו וכשיסמר ישאר הכל לו. והוא אמר שרצונו שלא יתנו לו שום כתנה ולכן צריך שיתנו מהקיק בשופע. וגם שאינו רוצה להיות תחת אנשי המעמד בדבר הננוע לדין ואסרו שספקלים שברבר הננוע לדין תורה המעמד לא יוכלו לבא ננדו ולענין הפרס יוסיסו לו אך שיהיה כפל הענין ותו לא והוא אמר שאין סהות מאלף מוקסוני² והיו אנשי המעמד נושאים ונותנים וסוף דבר הסכיסו לתת לו האלף מוקסוני הכל כמו ששאל וינידו לו בשסחה והוא השיב שעדין הוא יחשוב. וביום א' הלך למעמד ואיל שחשב שלא אפשר ליה ותחילו להלוק עמו. והשיב איך סחר אשלח לכל היחודים להודיעם שקבלוני יום ב' אלך לבקר ושבת אדרוש יום א' אלך לוי להם שכבר התחילה מלכותי ואני אוסר ליחודי הקיק שאינם נוהרים בכטה דברים וישוכו מרכס הרעה ובתחילה אני או' לפרנס הראשון שיש לו שחי נויזת בכית והוא חשוד עליהם שיוציאים ואוסר לפרנס כ' כך וכך וכן לכלם שאני רוצה להציל נפשי (109a) והם מוסבעים במצולות מיס היון סעבירות מוקסוני לשנה מ"ס בענין שאלתי שאוכל לדון דין תורה ולית דיסחא בידי כזה אני רואה שלא ירדתם לסוף דעתי וכשמוע הפרנסים אמרי קדוש אמרו להרב סריח ו"ל הרין עסק וכוננת אל האמת אשר לא חוכל להיות רב בקהלתנו

רעב בשבת

כסליו 21. וישב יום ה' מצונס והגענו לעיר ריזלדורף¹⁰ ולא הניחונו ליכנס ושבתנו מחוץ לעיר באושפיזת גוים רעבים נס צמאים וכבר שלחתי יום הששי ע"י ערל כתב להרב של הקיק לחלות פניו ישלח לנו כוס יין לקדוש ואיזה תבשיל ללפת את הפת והשיב פני ריקם. ואף ששלחתי לו הסנקס וכתבי פרנקסוהש אשר בכל תוקף¹¹ מליצים יושר וזכות מאד ושלחו הק"ק גרבה ע"י השמש. מ"ס שרסס וכתב בנייר קסן להסצרת הערל שלחתי: אי אפשר: וליל ש"ק הייתי ישן על הכסא והנה בא בעל האושפיזא הגוי ויעירני באסור אלי צא סכאן. ואני סר חצף נבהלתי ויצאתי והושיבני בבית אחר ופתחי החלונות שכורים וסוף דבר ידעתי כי זרש אשתי תועק בתכליה והמליטה בת לניהגס והיה לי צע"ר כותש בשבת ההוא גם זו לשוב.

הכנסת אורחים
גדולה הכנסת אורחים מקבלת
פני שכינה
תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף'
קכ"ז, עמוד א

אדר 16. אי ויקהל עכבני הרב הנז' ואחר ערבית באנו לביתו וסצאנו שם 15 שלחן ועליו בנין כשתי אמות דמות הצר המלך וסרדכי יושב בשער המלך בלבוש מרסי. וכלה ובירה ובה אסתר על המטה ואחשוורוש והסן נטל (88b) תוץ לבירה זו מצד אחר ברחוב הסן תלוי ופסביב כל הבנין בעלי מלחמות סקסון וכסה ציורים נאים למראה בנונין שונים. וכל זה עשו מסוקאיר לבד בחכמה גדולה ושוה זה כעשרים סיקוי לרוב המלאכה. וכסרומה שוהו דורון ששלחו 20 להרב איזה קצינים. וכל השלחן סלא ססגדים פירות כברייתן ונבינה וכהוג. בה

מלך מלכי המלכים

וסכויר כיד המלך ששם יושב המלך על כסא מלכותו והשרים למסה בחדר ועוד נכנסנו חדרים לסנים ועסדנו שם בראש החדר ואחר זמן סועס עברו שרים גדולים ובתוכם אחי המלך סוסו קונטי די סרובינצא אשר נקרא בשם סוסו לבר והאח הקסון סוסו קונרי די ארטואה ועסדו ססוך לי כחמסה מינוסו ואח"כ עבר המלך עם שרים גדולים ובירכתי ברכת המלך והוא היה לבוש ארום פשוט עם האורדין אגיל ששם הארמא שלו

"תנו רבנן ... הרואה מלכי ישראל אומר ברוך שחלק מכבודו ליראיו מלכי אומות העולם אומר ברוך שנתן מכבודו לבשר דם"

כשר וישר

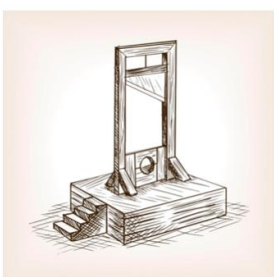
ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה: כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי לכם על המזבח לכפר על נפשותיכם כי הדם הוא בנפש יכפר: על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם והגר הגר בתוכם לא יאכל דם: ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפ את דמו וקסהו בעפר:

כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא ואמר לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו כי נפש כל בשר דמו הוא כל אכליו יכרת ויקרא, פרק י"ז, פסוקים י"ד-י"ז

שוחט בתחלה וביהכ"נ וקהל כראוי לעדת ישראל, ובכל זאת זו רעה חולה ראיתי גם בין יראי ה' החמימים ומחזיקים בדת תורה' ככל לב משכמים ומעריבים לביהכ"נ, אשר ענין השחיטה והכשרות נחשב להם כקל שבקלות. מפני שהשתרשו בחטא זה בראשית בואם, שנם פה לא היה להם שוחט ונעשה להם כהיתר. וראיתי אנשים ישרים והמימים שמרדקים במצות (?) ולוקחים בשר טרפה מהגוים ומולחים אותו ופה כדון להוציא הדם. וגם נזהרים מבשר וחלב ובלים מיוחדים להם בכל האזהרות. ואחד מהם הגיד לי שמתחלה היה לוקח בשר משחיטת ישראל ואח"כ נודע לו על השוחט שהוא מעשים רעים וחטאים וגם שחיטתו נבלה ומאם לאכול משחיטתו ומצא לו היתר לקחת מגוי ולמלוח רק משום הדם! וגם אחרים שזו כמשהו. ואף שיש להם היום שוחט טוב וירא ה' נשאר על מנהגם דע כי בשר הפרפה מצוי להם בכל עת ובכל מקום, והכשר רק לעתים חזונים ורחוק מקום. ועוד תשובות רקות ונבערות אשר התאוה וההרגל ידתן. וידעתי שאם היה פה רב ומביח איש חכם וירא ה' היו כולם ומעים לקול דבריו ושומרים דת משה וישראל בשלימות. והמבשלה הזאת תת יד מי שיש בידו לעשות אשר בידו כהונת משמדת כל היהודים מלכות בריטאניא, כי גם פה המה שומרים פקודתו.

על אחת כמה וכמה

ששבו סאזיכהם מעת שהאינגליסרא בעולם וכיוצא כלים מכלים שונים ומשונים יראה להם ועכה להם ובחדר השוך טעם מחיצה של ברזל מפסקת ומבסנים הראו לנו כתר מלכות ואנני מר מהנצצות מלאים זו ססיקים [נגה] האירו ברקים וטוס של זהב שבו סושחין המלך וכיוצא מכלי חסדה וסעלה מלכים מאבנים סובות וטרנליות. הן 6 כל אלה ראתה עיני כציץ מן התרכים דואג ושכח אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכיו, הגה ימים באים לצבי ולכבוד לסליטת בית ישראל ועינינו תראינה רוח אשינו טיחז ה' כאיר ומהיר כאור החמה שבעתים סוכתר בכתרי כתרם קדש קדשים הוא לה' כי"ר דרשתי בלועזרים ס' (?).

